

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Rossyja.

— Z Petersburga d. 6. (18.) marca. —

Podług wiadomości otrzymanych tu przez kuryera z Konstantynopola z d. 11. (23.) lutego, eskadra pod wodzą kontradmirała Łazarewa przybyła już do Bosforu. Stała ona na kotwicy przed Bujuk-Dere 9. (21.) lutego z rana. Tegoż dnia radca tajny wojenny Muszyr-Achmet-pasza, generał-adjutant su. ana, w imieniu jego wysokości wynurzył najżywszą wdzięczność posłowi cesarskiemu p. Butieniew, równie jak i generał-porucznikowi Murawjew, za tak świetny dowód pieczy jego cesarskiej mości o dobro porty ottomańskiej. Nazajutrz odwiedził też naszego posła seraskier Chozrew - pasza, w towarzystwie liczne orszaku. Wysoki ten dygnitarz ponowił z najwyższem rozrzewniem oświadczenia wdzięczności sultana ku najj. cesarzowi, i odwiedził kontr-admirała Łazarew, który go przyjął na swym okręcie ze zwykłymi honorami wojskowymi. Seraskier uwiadomił kontradmirała, że jego wysokość zamysła przyjąć go za dni trzy lub cztery na prywatnem posłuchaniu, oświadczył chęć, w charakterze byłego wielkiego admirała, obejrzeć wszystkie części okrętu; po dopełnieniu czego, jako prawdziwy znawca, wynurzył swoje pochwaleńskie zdanie o porządku, pięknej postawie osady okrętowej i wzorowego ochędstwa. Seraskier powracając na ląd pozdrowionym był wystrzałem z dział okrętu admirałskiego.

Przed przybyciem jeszcze eskadry interesa w Konstantynopolu wzięły pomyślny obrot. Armija egipska wstrzymała dalsze swe postępy: jawne niebezpieczeństwo nie groziło już stolicy, wszystko nawet zapowiadało blizkie przymierze. Słowem krytyczne okoliczności, które zmusiły portę w d. 21. stycznia do proszenia pomocy rossyi, już się były odmieniły, kiedy eskadra rossyjska zawinęła do portu Bujuk-Dere. I tak, dało się widzieć, że obecność jej w zatoce konstantynopolitańskiej nie była konieczną. Gdy wszakże sultan nie wyrzekł się jeszcze myśli ucieczenia się, w razie potrzeby, do pomocy, którą cesarz junc pospieszył mu oliarować,

przeto między poselstwem cesarskiem a ministerstwem ottomańskim uradzoną, zgodnie z wolą j. c. mości, iżby eskadra tymczasowie odplynęła do Sizopolu, portu najbliziej położonego od zatoki konstantynopolitańskiej. Eskadra wyjdzie tam z pierwszym pomyslnym wiatrem.

Środek ten zupełnie się zgadza z dobrem sultana. Naj. cesarz junc, wierny zasadom, którymi się przewodniczył w interesach wschodu, w zupełności też pochwalił krok przedsięwzięty przez jego posła w Stambule. Wojska przeznaczone do wylądowania, o które prosiła porta, posłane zostały razem z eskadrą, pod wodzą wice-admirała Kumani do Sizopola, gdzie się połączą z eskadrą kontr-admirała Łazarew, ażeby z tamtąd wspólnymi siłami dążyć mogły na obronę Konstantynopola, gdy tego okoliczności wymagać będą.

Podług najnowszych wiadomości z Konstantynopola, z d. 17. lutego (1. marca) odebranych w Odesie przez okręty kupieckie, eskadra kontr-admirała Łazarew, tego dnia stała jeszcze przed Bujuk-Dere a w stolicy państwa ottomańskiego panowała zupełna spokojność.

Wielka Brytania i Irlandyja.

Nowy poseł holenderski, p. Dedel, który d. 11. marca wyjechał do Rotterdamu, aby z tamtąd odplynąć do Anglii na statku parowym, przeznaczonym do przewiezienia z Londynu do Holandyi p. Van Zuylen, przybył d. 15. w noc do Londynu.

W izbie niższej w d. 12. marca wniesiono mnóstwo petycyj o lepsze zachowywanie święta niedzieli.

Na posiedzeniu tejże izby prosił L. Bulwer o pozwolenie wniesienia bilu względem lepszey opieki autorów dramatycznych. Zezwolono. Poczem prosił o pozwolenie wniesienia bilu względem praw teatrów i lepszego urządzenia dramatycznych przedstawień w Londynie, Westminsterze i dwadzieścia mil na okolo. Między innymi chce on wnieść nazniesienie cenzury sztuk dla teatru, której bronil p. Lamb, ale inni, jak p. Hume, stanowią ją odrzucili. Kancelarz izby skarbowej oświadczył

na uczynione sobie zapytanie, że ministrowie niedozwolą zaproponować na tém posiedzeniu zamierzanego przypuszczenia zagranicznego zboża z niższą opłatą cła.

Na posiedzeniu izby niższej w d. 13. marca, rozpoznawał wydział bil do utłumienia rozruchów w Irlandyi. Poprawka, przełożona przez lorda Althorp, izby w sądach wojennych z głosem nie zasiadał żaden oficér niższego stopnia, jak tylko kapitan, przyjętą została 125 głosami przeciw 63. Po odrzuceniu poprawek do pierwszej klauzuli bilu, proponowanych przez p. O'Connell i jego przyjaciół, odłożono dalsze rozprawy na d. 15. t. m.

W City krąży następująca prózba do lorda-majora: Podpisani wyborcy starego miasta (City) Londynu dowiedzieliśmy się z niewymowném pedziwieniem i smutkiem, że sir John Key, jeden z naszych reprezentantów, głosował za środkiem ministrów, ku zupełnemu zniweczeniu wolności naszych współpoddanych w Irlandyi, chociaż przeciwnie uroczyście i pokilkakroć nam zaręczył; prosimy zatem jwpana, abys nam, jak tylko być może, najprędzej pozwolił lokalu w Guildhall, abyśmy mogli zgromadzić tam wszystkich wyborców City dla naradzenia się, czyliby nie było rzeczą stosowną, wezwać pana John Key, aby krzesło swoje w parlamencie natychmiast opuścił.

W dziennikach londyńskich okazuje się niecierpliwość, iż interesa w izbie niższej nie postępują. Gazety Torysów, jak John Butl, przypisują to bez ogródki niezdolności lorda Althorp, którego rząd obrał za przewodnika izby niższej, który atoli nieumieł nią zupełnie kierować. Spectator całkiem tę rzecz inaczej uważa; skreśliwszy niektóre zwłoki, i zrobiwszy uwagę, że nie podobna przed Wielką-nocą doczekać się końca bilu zmuszającego, mówi dalej: »Nie dziw, że lud jest niechętny, gdy sobie przypomni przyrzeczenia roku zeszłego. Terazniejsi Anglicy nie tak lekce sobie wążą przyrzeczenia kandydatów. Niektórzy członkowie doświadczyli tego względem głosowania swojego nad wnioskiem pana Hume, dotyczącym się *sinecur*: zostali oni pociągnięni do odpowiedzialności od swoich mocodawców. Lud, który się niczego nie spodziewał po reprezentantach zbutwiałych miasteczek, jak tylko, że będzie oszukany, postanowił teraz nie dać się więcej mamieć, i z tego powodu padł na niedogodną myśl, że wyraźne lub milczeniem pomienione przyrzeczenie kandydata podczas wyboru tak go obowiązuje, jak inne jakiegokolwiek. W istocie nieprzyjemna jest być zmuszonym do wystąpienia, gdy swojego przyrzeczenia nie do-

trzymujemy. Z tego powodu nie będą szczenić pracy dla uniknięcia alternatywy, wypełnienia przyrzeczeń, lub z powodu niedopełnienia zrzec się miéjśca w parlamencie. Dla takich ludzi dywersyja irlandzka, dająca powód do próżnej gadaniny, jest prawdziwym darem bożym. Wielu mniema, że ministrowie i większa część członków na ich stronie będących wspierają się, że dają powód do długich mów w przedmiotach, niebędących w bezpośrednim związku z nieprzyjemnymi ograniczeniami w rządzie kraju, aby wpubliczność wmowić, że jéj reprezentanci są gorliwie zajęci, podczas gdy prawdziwy zamiar tych niepożytecznych dyskusyj do tego jedynie dąży, aby zabić czas, i obejść rozpoznanie publicznych środków, które dla ludu i ministrów nie są dogodne. Wybieg ten, jeżeli istotnie jest zamierzony, nie powiedzie się. Posiedzenie może na niczém spełznąć, lecz dadzą się dobrze poznać ludzie, którzy dotąd nosili larwę, i wykaże się skuteczność lub nieskuteczność ostatecznych środków (*final measure*).

Powszechnie towarzystwo żeglugi parowej w Londynie odprawiło niedawno posiedzenie półroczne. Słuchano zdania sprawy o stanie interesów towarzystwa, który się bardzo pomyslnym okazał. Na dowód bezpieczeństwa przewozu na statkach parowych przytoczono, że od czasu zawiązania się towarzystwa w r. 1825 do r. 1832, w przeciągu lat ośmiu, w przeszło 3000 podróży, które statki parowe po największej części do stanowisk zagranicznych odbyły, ani jeden nie wydarzył się przypadek w którymby pasażer życie postradał.

Z okrętów marynarki królewskiej rozbiło się od d. 1. stycznia 1816 52, z których zginęło bez śladu 13. Ludzie z 11 innych okrętów zostali w części, z reszty 28 całkiem uratowani. Liczba okrętów rozbitych nigdy nie była większa, jak roku przeszłego.

Z Deal donoszą pod d. 12. marca, że część stojącej w Dunach angielsko-francuzkiej eskadry, ma właśnie odplynać do portów holenderskich.

Francyja.

W d. 13. marca w dalszym ciągu sprawy o wystrzał z pistoletu, słuchany był najprzód p. Nay, szef gabinetu prefekta policyi. Zznał ón, że w d. 14. listopada dwóch ludzi, Collet i Cantineau, oznajmili w prefekturze policyi, że Bergeron, Giraux i Billard, sługa sklepowy, zamysłali w d. 19. o zamachu na życie króla. Broń, której do tego miano użyć, jestto karabinek w domu Billarda. Szu-

kano i znaleziono tę broń. Bergeron kazał podać przysięgłym ów karabinek, dla przekonania, iż taką bronią nie można takiego zamiaru wykonać. Przyczém zwrócił Bergeron uwagę, że w d. 14. już o tém wszystkiém wiadzano, a wszelako tak przed zamachem, jak i po zamachu dozwolono mu chodzić w Paryżu. P. Joly, obrońca oskarzonego, zadał Nayowi kilka pytań, i z odpowiedzi na takowe okazuje się, że Collet i Cantineau mają jeszcze dwa drugie imiona (tak zwane *nomes de guerre* zdaje się, jak ajenci policyi) mianowicie Beraud i Fevrier; że pod temi nazwiskami donieśli o towarzystwie przyjaciół praw ludzkości; że żądali od prefekta policyi, aby onych dla odwrócenia podejrzenia, kazał aresztować; co się też stało. P. Moulin, obrońca Benota, kazał nad to odczytać spisany przez dawniejszego urzędnika policyi (Dufresne, teraz w Blay) protokół, w którym Dufresne oświadcza, że denuncyjuje Colleta i Cantineau mało wiary zasługują; mówią tylko o czczych projektach zamachu na króla, i zdaje się tylko, że chcieli zyskać pieniądze. Bergeron: »Przez trzy tygodnie prowadzony byłem do sędziego instrukcyjnego, a nie wymieniono imienia p. Giroux; podobnie nie wymieniano mojego. A przecież od samego początku mieliśmy być głównymi spiskowymi. P. Giroux został uwolniony.« Pan Joly: »Przy denuncyjacji pana Dufresne nie oznaczono żadaej osoby. Potrzeba śledzić tok idców i widzieć, jak ajenci.« P. Persil: »Collet i Cantineau nie są uznani za agentów policyi.« P. Joly: »Oni denuncyjują, mają przybrane imiona, są zapłaceni, a zatem mają największe podobieństwo z agentami.« Tu wprowadzono samego Colleta; wyznał, że był członkiem towarzystwa przyjaciół praw ludzkości, i powtórzył powyższe zeznanie. Cantineau powiadał mu, że mu mówił Planel, iż pistolet tak był dobrze nabity, że zranił tego, który z niego wystrzelił. Prezydent: »Nie powiedział także, że ten, który wystrzelił, udérzył pannę Boury łokciem? Odpowiedź: Tak jest! Tymczasem okazuje się z instrukcyi, że świadek ten w ciągu swoich zeznań dwa razy je cofał, i ustnie, jakoteż na piśmie uznał je za fałszywe. Rzekł, że gdy siedział w St. Pelagie, zmusili go do tego drudzy. Tymczasem zeznał Collet, że pisał odwołanie swoje do Tribuny (któryto list władze zatrzymały), a potem drugi potwierdzający, który wprawdzie ułożył Pinel (równie członek pomienionego towarzystwa), który atoli Collet poprawił i przepisał. Już w ciągu dawniejszego badania zeznał Collet, że listy odwołujące sam dobrowolnie pisał i że prawdę

zawierały. Pistoletów nie uznawał Collet za własność Bergerona. Bergeron rzekł, że dopiero później oświadczy się względem Colleta i Cantineau, gdy zeznania świadków będą uzupełnione, uprzednio zwraca go do jego spreczności. Prezydent do Bergerona: »Rozdawano ładunki w towarzystwie?« Bergeron: »To mię nie obchodzi.« Kazał waćpanu odczytać badanie, w którym przyznałeś to rozdawanie.« Bergeron: »Byłem pod takim ciężarem okrutnego oskarżenia, że maleńki grzech nie trwożył mię, i dla tego wzięłem rozdawanie ładunków na siebie, aby nie byli wszyscy moi znajomi uwięzieni.« Prezydent: »W badaniu jest następująca waćpana odpowiedź na pytanie, czyli król zasłużył, aby go zastrzelić: Być to może, lecz byłby to akt sprawiedliwości, lecz nie zabójstwa. Bergeron: Powtarzano mi pietnaście, dwadzieścia razy: lecz wpan powiedziałeś, że trzeba króla zastrzelić. Rozdrażniony, w rozpacy zawołałem nakoniec: Dobrze, nie mam nic przeciw temu, gdy chcą wierzyć, żem tak myślał. Lecz to wyrażenie się byłoby tylko wybuchem otwartości w złym humorze; ponieważ nie mamy króla za tak potężnego nieprzyjaciela, aby go zabić. Gdybyśmy go byli stracili, byłibyśmy mu dozwolili iść z jego pieniędzmi, dokądby chciał.*) (Mocne poruszenie) Gdy Collet chciał wyjść powstał hałas na ławie adwokatów. Collet skarzył się, że ci panowie nazwali go kanaliją. Jeden z adwokatów rzekł, że i między nimi jest wiele pożyczanych tog. Pułkownik Chartry Lafosse zeznał, co mu mówił dragon Vieuzam na niebezpieczne mowy Bergerona, i to już w d. 17. października. Adwokaci zarzucili, iż podówczas jeszcze nie wiadzano, kiedy się izby zbiorą. Bergeron: podług zeznania wpana na piśmie oświadczył Vieuzam, że mówię o zabiciu króla, podczas gdy Vieuzam zeznał tylko, że ja mówiłem o poruszeniu w dniu 19. Cantineau potwierdził istotę podań Colleta, lecz rzekł, że ostatni udzielił mu wiadomości o tym spisku, i że wprowadził go do towarzystwa przyjaciół praw ludzkości (Collet to przeczył). Przyznanie Naya, że Collet i Cantineau sami prosili, aby ich uwięzić, zaprzeczał Cantineau. Ze przybrał fałszywe imię, przyznał; stało się to, ponieważ Giroux i inni grozili mu śmiercią. Po Cantineau słuchany był sklepowy, Billard, którego Collet i Cantineau oskarżyli, że uknował spisek z Giroux i Bergeronem. Billard nie mógł

*) Uwagi godna, że nawet *Moniteur*, z którego ta rzecz jest wyjęta, zawiera miejsce to dosłownie, jak inne Gazety. (Uwaga Dostr. Aust.)

nie powiedzieć o 19. listopada, ponieważ już w tym dniu był uwięziony; co się dotyczy spisku, zaprzeczał wszystko, i obwinił Colletta o łgarstwo, jeżeli mówi, iż do odwołania był zmuszony; przecież nie można nikogo zmusić, aby pięć do sześciu listów napisał; nadto Collet był w izbie chorych, od reszty więźniów w St. Pelagie oddzielony. Obadwa odwołali się do nowych świadków, których przyzwano. Billard chciał jeszcze więcej czynić zarzutów moralności Colleta, lecz pomimo protestacyi obrońców tego mu nie pozwolono. — W dniu 14. badane były pani Edouard i kochanka Bergerona, panna Lucas. Że panna Adela Boury była podówczas w Tuileryjach i królowę widziała, utrzymywały pisma opozycyjne, a ministeryjalne to zaprzeczały. Teraz dzienniki: *National*, *Temps* i t. d. umieszczają następującą wiadomość z badania Adeli Boury. Prezydent: »Byłaś waćpanna królowi przedstawiona?« Odpowiedź: »Widziałam tylko samych generałów i oficerów, i damę, która miała kapelusz z białymi piórami.« Królowa i Madame Adelaide noszą zwykle takie kapelusze.

Izba deputowanych pozwoliła na posiedzeniu d. 16. marca większością 225 głosów przeciw 47 wybrać nowe 2/12 części rocznych dochodów państwa.

Posiedzenia sądu w Montbrison w sprawie uwięzionych na statku Carlo Alberto, ukończyły się d. 15. marca. Sędziom przysięgłym zadano 20 pytań, na które wszystkie zaprzeczające dali odpowiedzi. Oskarżeni zostali zatem uwolnieni.

Belgijum.

Z Doel donoszą pod d. 9. marca: »Flota holenderska ruszyła wczoraj popołudniu naprzód. Oprócz 9 łodzi kanonijerskich, które od niejakiego czasu stały pomiędzy Lilo i Liefkenshoek, dwie korwety, między którymi okręt bombardyjerski, jeden statek parowy i dwie łodzie kanonijerskie, zajęły stanowisko, począwszy od wsi Doel aż do starego Doel.« W d. 9. o godzinie 10tej, wieczorem słyszano w Antwerpii w tym kierunku wystrzały działowe.

Szwajcaryja.

Na sejm nadzwyczajny szwajcarski, zagajony (jakeśmy w przeszłym numerze Gazety naszej donieśli) dnia 11. marca w Zurich, przybyli deputowani z 17 kantonów (Szwajcaryja, jak wiadomo, podzielona jest na 22 kantonów). Z 18go kantonu, Bazylei, podzielonego uchwałami sejmu z dnia 14. września i 5. października 1832 na dwie części, t. j. na miasto Bazyleę i ziemstwo kantonu bazylejskiego, przy-

byli deputowani tylko z ziemstwa; deputowani zaś miasta Bazylei, tudzież reszty czterech kantonów: Schwyc, Uri, Unterwalden i Neufchatel zgrupowali się na sejm w Schwyc i podpisali dnia 9. marca protestacyją przeciw ważności sejmu, zgrupowanego w Zurich. Dla zrozumienia powodów tego rozdwojenia, potrzeba sobie przypomnieć, że stany kantonu bazylejskiego uchwały dnia 28. lutego 1831 znaczną większością głosów obywateli miasta Bazylei i jego okręgu wspólną dla całego kantonu konstytucyją, i że sejm szwajcarski konstytucyją tę, jako w drodze prawnej uchwaloną i z ustawą związku szwajcarskiego zgodną, dnia 19. lipca 1831 roku zupełnie potwierdził, i całość posiadłości tego kantonu, jak każdego innego, w skutek ustawy Związku szwajcarskiego zaręczył. Później jednak gminy okręgu kantonu bazylejskiego oderwały się od miasta, ogłosiły się za państwo udzielne i chciały osobno wchodzić do stanów Związku szwajcarskiego. Miasto Bazylea nadaremnie wzywało po kilkakroć pomocy Związku przeciw zbuntowanym gminom, prosząc o utrzymanie zaręczonej na sejmie r. 1831 wspólnej konstytucyi i prawnego porządku rzeczy; postanowiło nareszcie celem przywrócenia pokoju w krajach Związku poświęcić własny interes, i izezwolić na rozłączenie się zbuntowanych gmin, byleby warunki tego rozłączenia się tak były ułożone, iżby je miasto przyjąć mogło. Tymczasem większość głosów na sejmie, nie wchodząc w te warunki, uchwaliła r. 1832. rozłączenie gmin od miasta i nadała tamtym prawo, aby pod imieniem ziemstwa bazylejskiego osobno na sejm posyłać mogły swoich posłów. Miasto Bazylea i cztery wyżej rzeczzone kantony: Schwyc, Uri, Unterwalden i Neufchatel protestowały się zaraz przeciw takowemu rozłączeniu i przypuszczenia ziemstwa do Związku; jakoż i teraz protestują się i ogłaszają sejm w Zurich zgrupowany za nieważny, z powodu przypuszczenia do niego posłów ziemstwa. Przy zagajeniu teraźniejszego sejmu w Zurich rzekł prezes Związku, p. Hess, burmistrz z Zurich względem tych rozterek w kantonie bazylejskim: »Namiętności panujące w tym kantonie przywiedły Związek do uchwały, na której skutki w ślepej zaciętości ta sama część kantonu (miasto Bazylea) powtaje, która, gdyby cokolwiek okazała była ludzkości i łagodności, całą walkę zaraz na początku byłaby uśmieczyła, a która przecież sama główną jest przyczyną rozdwojenia we własnym kantonie, a teraz niszczącą ręką targa się na sam Związek.« Względem kantonu Schwyc, gdzie już od roku

1817 niektóre gminy się odłączyły, które jednak odłączenie Związek jeszcze w roku 1817 potępił, rzekł: »Zdaje się nam, że przyszedł czas, oddać sprawiedliwość, i przekonani jesteśmy, że dopiero wtenczas, kiedy sprawiedliwości zadość się uczyni, także i słuszność znajdzie otwarte ramiona ku braterskiemu pojednaniu się. Nigdy wszakże naród nie powinien spuszczać z pamięci, że bez sprawiedliwości nie masz prawdziwej wolności.« Potem posłowie składali swoje pełnomocnictwa. Poseł kantonu Wallis powtórzył dawniejsze protestacje przeciw rozłączeniu kantonu Bazylei i przypuszczeniu na sejm posłów ziemstwa i oświadczył, że, gdyby protestujące się stany złożyły przysięgę przed załatwieniem sprawy bazylejskiej, akt ten zawierałby uznanie poselstwa ziemstwa. Chcąc jednak okazać życzenia kantonu uniknięcia wszelkich rozdwojeń w Związku, gotowym jest przychylić się do wszelkich doświadczeń pogodzenia obudwu stron w owym kantonie, przyczem, jak się rozumieć, jedna i druga strona musiałaby się przychylić do poniesienia ofiary; byleby posłowie ziemstwa od sejmu póty byli wyłączeni, pókiby takiej ugody nie sprobowano, i uchwały sejmu z dnia 14. września i 5. października 1832 zostały tymczasem zawieszone. Zawieszenie to skłoniłoby także nieobecne stany, a teraz w Szwyc sejmujące, połączyć się z kołem sejmowem w Zurich. Gdyby jednak sejm postanowił, nie przychylić się do tego wniosku, poseł z Wallis musiałby uchylić się od dalszych narad. Kanton Glarus życzył także, aby owe uchwały sejmu, napotykające w wykonaniu trudności, przede wszystkiem wzięte były pod rozwagę. Ponieważ wielu posłów oświadczyło, że sejm nie może się nad żadnym przedmiotem naradzać, póki posłowie nie złożą przysięgi, drudzy, że przysięga ta względem spraw kantonów Bazylei i Szwyc żadnego nie może stanowić prejudykatu, a na wszelki przypadek możnaby w tej mierze zawarować się w protokule; zatem posłowie złożyli przepisaną przysięgę. Nakoniec naradzano się nad przysłaną ze Szwyc (wyżej wspomnianą) protestacją. W ogólności żałowano, że nieobecne kantony nieprawnie naradzają się gdzie indziej, jak na ogólnem zgromadzeniu i dowodzono, że tamże osobne zgromadzenie sprzeciwia się ustawie Związku. Obowiązkiem każdego członka Związku jest przybyć na sejm, zwolany według przepisu regulaminu, i tam, a nigdzie indziej, objawić swoje zdanie. Poselstwo ze Szwyc nie można uważać ani za podanie od posłów kantonów, ponieważ nie okazują pełnomocnictwa,

że od właściwych kantonów zostali prawnie większością głosów obrani, ani za petycją od osób prywatnych, ponieważ zgromadzenie to przywłaszcza sobie nieprawą powagę; sejm więc powinien w tej mierze przejść jedynie do porządku dziennego, i na powyższe poselstwo nie może dać odpowiedzi, owszem przeciw takiemu postępowaniu powinien odwołać się do ustawy Związku z roku 1815. Z tego powodu większością 13 1/2 krések uchwalono, złożyć protestacją do akt, i stosownie do ustawy z r. 1815. wezwać nieobecne stany do wypełnienia obowiązku, to jest, do przybycia na sejm.

Niemcy.

Gazeta Hanowerska donosi z Hanoweru pod dniem 13. marca: Na dzisiejszém posiedzeniu stanów głosowano trzeci i ostatni raz i przyjęto całą ustawę. Potem przyjęto zgodnemi głosy projekta konferencji względem dawania kwaterunków dla jazdy i żywności dla piechoty w naturalijach. Główna treść tych projektów polega na tém, że od dnia 1. lipca 1834 roku utrzymanie wojska stojącego w ogólności nie powinno nadal obciążać pojedyncze gminy i stany, lecz powinno być uważane za ciężar całego państwa, że więc dawanie kwaterunków w naturze powinno stosownie do okoliczności i nadal być ponoszone, lecz za stosownem wynagrodzeniem pieniężnem na koszt całego kraju. W skutek tej uchwały uchylone są wszelkie dotychczasowe uwolnienia od kwaterunków dla jazdy bez wynagrodzenia; ciężar ten zmniejszony został o 900 porcyj kwaterunkowych i o summę 80,000 talarów, i miasta, w których stoi piechota, i które dotąd ponosić musiały nader niestosunkowy ciężar wyżywienia wojska, doznawać będą przez równy podział ciężarów znacznej ulgi. Prawo to, wynikłe teraz z dobrowolnej zgody pomiędzy rządem a obywatelami, zapewnia wielkie dla kraju korzyści, którego nadzieje tą uchwałą nietylko spełnione, lecz nawet przewyższone zostały.

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

(Z korespondencji prywatnych.)

Ołomuniec. Targ na woły d. 20. marca 1833. *)

Przyjędziłi: 1) Franciszek Fussek, z Opawy, 180 wołów; 2) Izrael Lois, z Polany, 92; 3) Izrael Bokshorn, z Krakowa, 110; 4) Berl Immerglük, z Krakowa, 43; 5) Jędrzej Otschko, z Cieszyna, 59; 6) Błażej Hudarzik,

*) Doniesienie to odebraliśmy dopiero przeszłej soboty d. 30. marca r. b.

z Wieliczki, 38; 7) Michał Dudrowicz, z Rzepnika, 51; 8) Stanisław Szmidowicz, z Jasienia, 40; 9) Ferdynand Hloch, z Neutitschein, 48; 10) Hersch Trapp, z Dembicy, 35; 11) Itzig Lów, z Koloredowa, 37. Małemi partyjami 231. Ogółem więc 964.

Kupili:	wiele		Za ogólną cenę		Radasz	Z tych sztuk 1 podług zdania detaxatorów mogła wydać funt.	
	zr.	kr.	zr.	kr.		mięsa łoju	
Harting, z Więdnia, ze stada Nr. 1.	106	167	30	11	400	60	
Fleischer Abr., z Prosnitz, ze stada N. 9.	44	125	—	4	320	40	
Skawiński, z Nikolsburg, ze stada Nr. 5.	44	142	30	6	350	50	
Cech rzeźnicki z Brünu, ze stada Nr. 1.	49	132	30	6	350	45	
Cech rzeźnicki z Ołomuńca, ze st. N. 4.	36	127	30	4	350	40	
Cech rzeźnicki z Brünu, ze stada Nr. 2.	36	137	—	4	350	45	
Höhler Frauc., z Einsiedel, ze sta. N. 6.	30	146	30	3	360	50	
Cech rzeźnicki z Brünu, ze stada Nr. 7.	36	125	—	4	340	45	
Cech rzeźnicki z Brünu, ze stada Nr. 10.	29	137	30	4	340	30	
Medak, z Duban, ze stada Nro. 3.	1/2	27	135	—	3	350	50
Eisig Bok, z Wisternitz, ze stada N. 8.	27	135	—	3	350	50	
Fabesch, Harting, z Więd. ze stada N. 11.	34	107	30	5	320	30	
Pollak, z Twarozna, ze stada Nr. 3.	34	167	30	3	400	60	
Małemi partyjami	44	143	45	6	360	50	
Dodawszy do tego Radasz . . .	265	—	—	5			
i ilość niesprzedanych	68	—	—	68			
wyniesie summę .	1/2	81		1/2			
	964						

chel Indig, z Dydni, 76; 10) Abraham Landsberger, z Skotschau, 44; 11) Józef Zakowski, z Bistrowan, 45; Ferdynand Hittner, z Linteb, 50; 13) Nowak i Dworzeński, z Kent, 70. — Małemi partyjami 496. Ogółem więc 1492.

Kupili:	wiele		Za ogólną cenę		Radasz	Z tych sztuk 1 podług zdania detaxatorów mogła wydać funt.	
	zr.	kr.	zr.	kr.		mięsa łoju	
Krumpholz Fr., z Wisternitz, ze stada N. 1.	18	130	—	2	360	40	
Herting, Fabesch, z Więd. ze stada N. 4.	62	161	—	8	380	50	
Waniek Fran., z Pragi, ze stada Nro. 10.	38	145	—	5	380	60	
Weiss Nathan, z Eibenschitz, ze stada N. 5.	1/2	31	133	—	3	340	40
Löbl Pollak, z Brünu, ze stada Nr. 6.	1/2	53	127	30	7	350	40
Löbl Pollak, z Brünu, ze stada Nr. 6.	19	85	—	2	260	25	
Bleichdorn Leopold, z Freudenthal, ze st. 7.	23	122	—	3	350	40	
Cech rzeźnicki z Ołomuńca, ze st. N. 8.	36	140	—	4	350	50	
Cech rzeźnicki z Brünu, ze stada Nr. 1.	23	125	—	2	340	40	
Cech rzeźnicki z Brünu, ze stada Nr. 9.	54	143	45	6	360	50	
Cech rzeźnicki z Brünu, ze stada Nr. 11.	27	125	—	3	340	40	
Małemi partyjami . .	355	—	—	3			
Dodawszy do tego Radasz	49	—	—	49			
i ilość niesprzedanych	703						
wyniesie summę . .	1492						

Bardzo rzadko zdarza się wypadek, żeby targ tak był zły, jak dzisiaj.

Przypędzono 1492 sztuk, z tych jednak zostało nie sprzedanych 703 sztuk. Paulin miał w swoim stadzie ze 147 sztuk złożonem, woly dobrego gatunku; równie użyteczne były woly w stadzie Fusseka z 221 sztuk złożonem; atoli kupujący, pod pozorem wysokich cen, nie mogli się zgodzić z sprzedającymi, a nareszcie właściciele bydła swe do Więdnia odpędzili. Sądzę wszakże, że Harting zgodzi się w drodze; bo to jest zwyczajnym wybiegiem tych panów, kiedy na targowicy nie dobija.

Przed targiem nic nie kupiono; na targ przyszły ma być nie wiele wołów w drodze.

Z Pragi, oprócz kupca Waniek, żaden inny jeszcze nie przybył; lecz po Wielkiej nocy z Czech więcej ich przyjedzie.

Przed targiem nic nie zakupiono.
Cena mięsa wołu w Więdniu jest 38 zr. w. w. za cetnar i dobrych wołów do Więdnia szukają.

Targ na woly d. 27. marca 1833.

Przypędzili: 1) Jakób Pientkowski, z Liemanowy, 36 wołów; 2) Jp. Sucharkiewicz Jan, z Sądca, 50; 3) Józef Paulin, z Ropy, 147; 4) Hersch Eeller, z Litowitz, 81; 5) Antoni Bahr, z Borowicy, 46; 6) Felix Dworkowski, z Gromnika, 81; 7) Fussek i Neisser, z Opawy, 221; 8) Laib Juda, z Mielca, 49; 9) Mi-